

Tusarniaanermut akissutit pillugit allakkiaq

Siunnersuut piffissami 05.04.2019-imit 10.05.2019-imut www.naalakkersuisut.gl-imi
tusarniaanermut isaaffimmi tamanut saqqummiunneqarsimavoq.

Aallaqqaasiut:

Siunnersuummi imaritinneqartut tigussaasut pillugit tusarniaanermut akissutit tiguneqartut imai tamakkerlugit issuarneqarput, naalakkersuisoqarfiullu oqaaseqaatai *kursivimik* allaqqallutik.

Siunnersuummut tunngasoq:

Allanguutissatut siunnersuutip pingaarnertut siunertaraa siusinaartumik pensionistit pillugit Kalaallit Nunaata, Danmarkip aamma Savalimmiut killeqarfiisa akornanni killilersuutaasut atorunnaarsikkiartornissaat. Nunat atlantikup avannaaneersut Folketingimi ilaasortaataitaasa naalagaaffeqatigiinnerup killeqarfiisa iluanni killilersuutaasunut sukumiisumik iliuseqarfiginninnissaq pillugu aalajangiivigisassatut siunnersuut B 34, 2013-imi decembarimi saqqummiuppaat. Aalajangiivigisassatut siunnersuut ulloq 13. maaji 2014-imi akuersissutigineqarpoq.

Suleqatigiissitaq atorfilittanik Kalallit Nunaanneersunik, Danmarkimeersunik aamma Savalimmiuneersuusunik inuttalik naalagaaffeqatigiit immikkoortortaani pensionisiaqarnermik malittarisassaqartitsinermi suussusersinissaq pillugu kiisalu naalagaaffeqatigiit akornanni nuttarnermi akornutit pilersinnaasut pillugit qulaajaanissamik suliassinneqarpoq. Nalunaarusiaq 2016-imi inaarneqarpoq, ilaatigullu inerniliunneqarpoq naalagaaffiup immikkoortuini pensionisiaqartitsinermik assigiinngissutsit naalagaaffimmi immikkoortut akornanni nuunnermi killilersuineramik innuttaasunut misigisitsisartut.

Siusinaartumik pensionisiallit naalagaaffiup immikkoortuinut nuuttartut pillugit killilersuutaasut atorunnaarsikkiartornissaannut aaqqiissutissatut siunnersuusiornissaq siunertaralugu 2018-ip aallartinnerani suleqatigiissitat atorfilittanik Kalaallit Nunaanneersunik, Danmarkimeersunik aamma Savalimmiuneersunik inuttallit pilersinneqarput.

2018-imi decembariugaa Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisup, Danmarkimi Sulisoqarnermut ministerip aamma Savalimmiuni Isumaginninnermut Naalakkersuisup akornanni ataatsimeeqatigiinnermi iliuusissat pingasut taakkulu nunat pineqartut inatsisaatigut atortussanngortinneqarnissaat isumaqatigiissutigineqarput. Iliuusissat taakku pingasut atorlugit siusinaartumik pensionisiallit Kalaallit Nunaata, Danmarkip aamma Savalimmiut akornanni nuttarsinnaanerit ajornannginnerulissaq.

Ministerit pingasut akornanni iliuusissatut isumaqatigiissutigineqartut pingasut tunngavigalugit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut Inatsisaannik allanngortitsinissamut siunnersuut timitalerneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni kommunimit nuuffigineqartup aamma Danmarkimi Savalimmiunilu kommunimut nuuffigineqartup akornanni paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnissaq pillugu aalajangersakkamik ilanngussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Danmarkimi Savalimmiunilu siusinaartumik pensionisianik Kalaallit Nunaanni akuerineqarsimasunik attassiinnarsinnaanermik pisinnaatitaaneq pillugu imaluunniit siusinaartumik

pensionisiaqartup kommunimi nuuffigisamini siusinaartumik pensionisiaqarnissaata imaluunniit allatigut isumagineqarnissaata tungaanut pisinnaatitaanissamut siunnersuut aalajangersakkamik imaqarpoq.

Tamatuma saniatigut siusinaartumik pensionisiallit Danmarkimeersut aamma siusinaartumik pensionisiallit Savalimmiuneersut annertunerpaamik pensionisianik pisartagallit sulisinnaanngitsut imaluunniit sulisinnaanngingajattut sulisinnaanerannik siumoortumik nalilerneqaratik siusinaartumik annertunerpaamik pisartagaqarnissaannik siunnersuut aalajangersakkamik imaqarpoq.

Siunnersuut ukununga tusarniaassutigalugu nassiunneqarsimavoq:

Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia, Pinngortitamut, Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfik, Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalackersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfik, Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinnermullu Naalackersuisoqarfik, Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfik, Inuussutissarsionermet Nukissiuuteqarnermut Ilisimatusarnermullu Naalackersuisoqarfik, Aatsitassanut, Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Avannaata Kommunua, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunua, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik, Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi, Inuit Pisinnaatitaaffiitut Institutti, Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit, Meeqqat Pisinnaatitaaffiitut Sullissvik MIO, Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat, MIBB (Meeqqat Inuunerissut peqatigiiffiat), Sorlak (Kalaallit Nunanni meeqqat inuusuttullu siunnersuisooqatigiiffiat), Inuit Innarluutillit Illersuisuat Tilioq, INOOQAT (Kalaallit Nunaanni Ineriartornermikkut akornutillit angajoqqaavisa peqatigiiffiat), Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat, ISI – Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu peqatigiiffiat, KTK – Kalaallit nunaanni tusilartut kattuffiat, Landsforeningen Autisme – Kalaallit Nunaanni immikkoortorta, Kattuffik Utoqqaat Nipa, Angajoqqaatigiit (meeqqanut ADHD-linnut aamma/autismeqartunulluunniit angajoqqaat peqatigiiffiat), Pissassarfik – Inunnut innarluutilinnut Sullissvik Nunamut Tamarmut Atuuttoq, Neriuffiit Kattuffiat, KNIP (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Piginnaanikitsullu Kattuffiat), Sugisaq (Tarnikkut eqqarsartaatsikkullu napparsimasut ilaqutaasullu peqatigiiffiat), Kalaallit Røde Korsiat, Sulisitsisut, SIK, Kalaallit Iluutaat Aarhus, Kalaallit Illuutaat Odense, Kalaallit Illuutaat Aalborg, Kalaallit Illuutaat København.

Ataani allassimasut tusarniaassut akisimavaat:

Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfik, Aatsitassanut, Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Sulisitsisut, Inuit Pisinnaatitaaffiitut Institutti, Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit, Kalaallit Illuutaat Aalborg, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Inuit Innarluutillit Illersuisuat Tilioq, Qeqqata Kommunua, Kommuneqarfik Sermersooq, Avannaata Kommunua, Kommune Kujalleq, Kalaallit Illuutaat Odense

Ataani allassimasut oqaaseqaatissaqanngillat:

Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfik, Aatsitassanut, Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Sulisitsisut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Avannaata Kommunua

1. Inuit Pisinnaatitaaffiitut Institutti

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup Inuit Pisinnaatitaaffiitut Institutti siusinaartumik pensionisiaat pillugit Inatsisartut inatsisaata

allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuummut oqaaseqaatissaqarpat oqaaseqaateqarnissaannik 5. aprili 2019-imi e-mailikkut qinnuigisimavaa. Aalajangersakkamik siusinaartumik pensionisialinnut, matumani innuttaasup naalagaaffiit akornanni nuuttunut tunngatillugu sulianik suliarinnittarnerup sivilissusaanik sivikillisaqataasussamik suliniarnermik aallartitsisoqarsimanera instituttip pitsaasutut isumaqarfigaa.

Inatsisissatut siunnersuummut § 7 a, imm. 1-imut oqaaseqaatini allassimavoq Kalaallit Nunaata, danskit Savalimmiulluunniit kommuniisa akornanni paasissutissanik paarlaasseqatigiittarneq Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat, aamma inuit pillugit paasissutissanik suliarinnittarnermi inatsisip Kalaallit Nunaanni atortuulersinneqarnissaa pillugu peqqussummi inatsisit naapertorlugit pisassasut. Tassunga atatillugu inatsisini taaneqartuni inatsisit naapertorlugit qanoq paarlaasseqatigiittoqartarnissamik ilitsersuummik iluaqutissamik suliaqartoqarsinnaasoq instituttip oqaatigerusuppa.

Naalackersuisoqarfimmut suliap normua 2018-26577 innersuussutigineqarpoq.

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuutilli allanngortinnissaanut pissutissaqartitsinngillat.

2. Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx xxx 2019-imeersoq pillugu pisortatigoortumik tusarniummut Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit oqaaseqaataasinnaasunik qinnuigisimavai.

Tusarniummut Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit oqaaseqaatai matumuuna nassiunneqarput:

Nunatsinni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit oqaatigiinnarsinnaavaat, inuit siusinaartumik pensionisianut malittarisassanut ilaatinneqartut naalagaaffeqatigiinnerullu iluani nunamit qimatamit nuuttut, siusinaartumik pensionisianik pisartagaqalernissamik utaqqinermi inuunermi tunngaveqarsinnaanerat Inatsisissatut siunnersuummit qulakkeerneqarnissaa anguniarneqartoq. Tamanna siusinaartumik pensionisiallit piginnaatitaaffiik pitsaasumik patajaallisaassaaq.

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuutilli allanngortinnissaanut pissutissaqartitsinngillat.

3. Kalaallit Illuutaat Aalborg

Tusarniaanermi akissut

Aalborgimi Kalaallit Illuanni tusarniaanermi paasissutissat misissoreerlugit allannguutissatut siunnersuummi immikkoortoq ataasiinnaq oqaaseqarfigerusupparput:

Kalaallit Nunaannit Danmarkimut nuunermi siusinaartumik pensionisiaqarnissaaq qaammatit 12-it tikillugit attatiinneqassaaq.

Tassungalugu tunngavilersuutigaarput siusinaartumik pensionisiaqartunut suliat suliarineqartarnerisa qaammatit 12-it sinnersinnaasarmatigit. Qaammatit 12-it qaangiunneranni innuttaasup Kalaallit Nunaannit siusinaartumik pensionisiai unitsinneqarputa, DK-milu siusinaartumik pensionisiaqalernissaanik aalajangiinissap tungaanut innuttaasoq qanoq inissisimava?

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuutilli allanngortinnissaanut pissutissaqartitsinngillat.

Danmarkimut aamma Savalimmiunut nuunnermi Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiaqalernissamut akuersissut maannakkuugallartoq attanneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik siusinaartumik pensionisiaqartoq naalagaaffiup immikkoortuanut allamut nuunnermini siusinaartumik pensionisiaqarnissaq pillugu nutsaamik qinnuteqassaaq. Naalagaaffiup immikkoortuanut allamut nuunnerup nalaani suliap suliarineqarnerata nalaani siusinaartumik pensionisiaqartoq danskit savalimmiormiulluunniit pisortatigoortumik oqartussaasuinit pilersorneqassaaq.

Danmarkimi Savalimmiunilu siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiani qaammatit aqqaneq marluk angullugit attassinnaammagit, kalaallit siusinaartumik pensionisiallit nuuttut siunnersuutikkut aningaasatigut pitsaaneruseqarnerumik isumannaallisitsissaaq. Naatsorsuutiginnngisamilli qaammatit aqqaneq marluk sinnerneqassappata, Danmarkimi aamma Savalimmiuni pisortanit pilersorneqarneq pillugu malittarisassat ullumikkut atuuttut malinneqassapput.

4. Tilioq – Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. Xx, xx. xxx 2019 allanngortinneqarnissaa pillugu siunnersuut pillugu oqaaseqaatissaqarpat oqaaseqaateqaqqullugu qinnuigisimavaa. Naalackersuisoqarfiup missingiutaa tunngavigalugit, Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat makkuninnga oqaaseqaatissaqarpoq:

Tilioq isumaqarpoq innuttaasut naalagaaffeqatigiinnerup iluani nunap immikkoortuisa akornanni nutserartillugit siusinaartumik pensionisiallit sullinneqartarneranik sivikillisaaniarneq pitsaasuusoq. Siusinaartumik pensionisiallit naalagaaffeqatigiinnerup iluani nunap immikkoortuisa akornanni nuunneranni qaammatit 12-it siulliit siusinaartumik pensionisiaqaannarsinnaanerata pitsaalluinnarsoraarput, taamaaliornikkut aningaasaqarnikkut tunngavissaat qulakkeerneqassaaq, taamaammallu inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi (handicapkonventionen) artikel 28 malillugu inooqataanikkut toqqissisimanissamik pisinnaatitaaffiat piviusunngortinneqassalluni.

Oqaatigineqassarli maanna inatsimmi atuuttumi makkuninnga pissusissamisunngitsorqarmat:

Maanna siusinaartumik pensionisiat pillugit inatsimmi atuuttumi § 15, 16 aamma 17-imi siusinaartumik pensionisiat annertussusaat aalajangersarneqartarput aapparisaq ukiumut isertitai aallaavigalugit. Tamanna pissusissamisoorsorinngilluinnarparput, pissutigalugu inuit innarluutillit sulisinnaanngitsut aappatik aningaasaqarnikkut naatsorsuutigisariaqalersinnaammagit. Tamanna inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi artikel 28-mut inooqataanikkut toqqissisimanissamut pisinnaatitaaffimmik qulakkeerinneqarnerumut naapertuutinngilaq. Ernummatigineqarportaaq inuit innarluutillit siusinaartumik pensionisiaqartut aappatik ilagalugit nuussinnaannginnissaat, taamaaliornikkummi aappaasut tamarmik aningaasaqarnikkut imminnut nammasinnaanngitsutut inississammata. Tamanna inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi artikel 23-mik unioqqutitsineruvoq – ilaqutariittut inuuneqarsinnaatitaaneq.

Maanna inatsimmi atuuttumi § 31-mi aalajangersarneqarpoq kommunalbestyrelsip siusinaartumik pensionisiaqalernissaq pillugu aalajangiinerata kingorna aatsaat qaammat ataatsip kingorna siusinaartumik pensionisiaqarsinnaatitaaneq atuutilissasoq. Kommunit siusinaartumik pensionisiat akuerineqarnissaannut sulianik sivisuallaartumik suliarinnittarnera pillugu Tilioq arlaleriarluni saaffigineqartarsimavoq. Kommunit siusinaartumik pensionisiaqalertussat pillugit sivisuumik suliarinnittarnera kommunimut aningaasaqatigut kajuminnartuusinnaanera ernummatigineqarsinnaavoq. Taamaammat Tiliup kaammattuutigaa § 31 allanngortinneqassasoq siusinaartumik pensionisiat ulloq qinnuteqarfigisaannit akuerineqartartussanngorlugit. Tamanna inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiisummi artikel 28-mut naapertuupportaaq.

Akissut: Tullissaanik inatsisip aaqqissuuteqqinnissaata tungaanut oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput. Oqaaseqaatit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinnissaanik maanna siunnersuummut tunngassuteqanngillat.

5. Qeqqata Kommunian

“1. § 7-ip kingorna qulequq nutaaq aallartinneqassaaq:

”Kalaallit Nunaannut/Kalaallit Nunaannit Danmark-imi Savalimmiuniluunniit kommunimut/kommunimit nuunneq”

Siunnersuutigaarput qulequtaartaani -mit kiisalu Kalaallit Nunaannut/Kalaallit Nunaannit ilanngunneqassasoq.

Akissut: Oqaaseqaatit ilanngunneqanngillat. Siunnersuummi qulequtaq ima allanngortinneqarpoq:

”Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi aamma Savalimmiuni kommunit akornanni nutserneq”

§ 7 b.

Kommuni qimanneqartoq akiliisussaammat §-i taanna isumaqatiginngilarput, taamaattoqarneratigummi innuttaasumut nuna qimallugu nuussimasumut qaammatini aqqaneq-marluusuni siusinaartumik pensioninut kommuni qimanneqartoq akiliuteqartartussaana, kommunimut qimanneqartumut aningaasaqarnikkut kinguneqarpallaassammat.

Akissut: Suliniutit pingasuusut ministerit pingasut akornanni isumaqatigiisutiginneqartut tunuliaqataralugit aningaasartuutininut naatsorsuinerit suliarineqarput. Suliniutit pingasut tassaapput:

1. Piffissap suliamik ingerlatsinermit atorneqartartup sivikillisinnaaneranut paasisutissanik paarlaasseqatigiinneq.

2. Ikaarsaariarnermi aaqqissuussineq, tassani siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisiani naalagaaffimmi immikkoortumut allamut nuunnermini nassarsinnaassavai, pilersorneqarnermut tunngavissap allap angunissaata tungaanut – taamaattorli sivisunerpaamik qaammatini aqqaneq marlunni.

3. Siusinaartumik pensionisiallit sulisinnaanngitsut annikitsuaqqamilluunniit sulisinnaassuseqartut, Danmarkimi siusinaartumik pensionisiaqarnissamut akuerisaanissaat imaluunniit Kalaallit Nunaanni Savalimmiuniluunniit annertunerpaamik siusinaartumik pensionisiaqartinneqartut naalagaaffimmi nuuffigisaminni ingerlaannaq siusinaartumik pensionisiaqartalissasut.

Taamaattumik naatsorsuinerni tunngavigineqarpoq, siusinaartumik pensionisiallit Kalaallit Nunaanni annertunerpaamik siusinaartumik pensionisianik pisartagallit, piffissap nutsernerup nalaaniit danskit aamma savalimmiormiut siusinaartumik pensionisiaqartinneqartarnerannik ingerlaannaq siusinaartumik pensionisiaqartittalernissaat.

§ 7 c.

Oqaaseqaat ataasinnguaq, Danmark-imi siusinaartumik pensionisiaqalernissaq ajornakusoortarmat, Kalaallit Nunaannullu nuunnermi automatiskimik tunniunneqartarmata §-i taanna paasinarpoq.

Innuttaasoq Kalaallit Nunaanni kommunimit kommunimut nuunnerani malittarisassaq, Qeqqata Kommuniata amigaataasoraa.

Assersuutigalugu inoqarfinni minnerusuni suliffimmik misiliisinneqarnissaq periarfissaajuaannarneq ajorpoq, taamaalillunilu kommunimi suliffimmik misiliisinneqartarnerup ajornannginneruneranut sanilliullugu, innuttaasoq piaarnerusumik siusinaartumik pensionisiaqalersinneqartarluni. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni naliliinissamut tunngavissat assigiinneq ajorput, tamassumalu malittarisassiuunneqarnissaa kissaatiginarluni. Assersuutigalugu siusinaartumik pensionisiaqalersitsitsimaneq nuunnermi nutaamik naliliiffigineqartasassasoq inatsimmi allassimangilaq.”

Akissut: Tullissaanik inatsisip aaqqissuuteqqinnissaata tungaanut oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput.

6. Kommuneqarfik Sermersooq

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni pisortat (taamalu aamma Kommuneqarfik Sermersuumi) aningaasartuutigisartagaasa missingerneqarnerat appasippallaartoq. Pingaartumik immikkoortoq tulliuuttoq eqqarsarnartortaqarpoq:

Qupperneq 4: Ukiut tamaasa agguaqatigiissillugu siusinaartumik pensionisiallit 26-t Kalaallit Nunaannit Danmarkimut nuuttarput. Siusinaartumik pensionisiallit siusinnerusukkut tamarmik danskit oqartussaasuinit pilersorneqarsimasartut, siunissami siusinaartumik pensionisiallit Kalaallit Nunaannit siusinaartumik pensionisiatik qaammatit 12-it tikillugit pisarsinnaassavaat, suliaq imminnut tunngasoq danskit kommuniani nuuffigineqartumi suliarineqartillugu. Taamaasilluni Kalaallit Nunaat innuttaasut taakku siusinaartumik pensionisiaannik qammatit 12-it tikillugit akiliuteqartassaaq, tamannalu ukiumut ilanngaatitaqanngitsumik 0,19 mio. kr.-nik aningaasartuuteqarneruffiussasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Savalimmiuni, Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pensionisiaqartitsisarnerup qulaajarneqarnera pillugu nalunaarusiami (2016), Ilanngussaq 10 b, Tabel 4 Kalaallit Nunaanni pisortat aningaasartuuteqarnerusimanerat missingerneqarpoq 2.722.700 kr.-nut. Aningaasartuuteqarnerusimanermit tamatumunnga tunngaviuvoq siusinaartumik pensionisartut 31-t Danmarkimut nuussimanerat nunatsinnilu siusinaartumik pensionisiarisartakkatik qaammatini 12-ini pisartagariinnarsimanerat.

Ukiumut allamut nuuttartut amerlassusaat (Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut) 26-usutut missingerneqarput. Kommuneqarfik Sermersuumi pensionisiat agguaqatigiissillugit 8.050 kr.-upput. Pisortat aningaasartuutigisartagaasa missingerneqarsimanerannut uku aallaaviupput: Siusinaartumik pensionisiallit nunanut allanut nuussimasut amerlassusaat: Innuttaasut 26-t

Pensionisiallip ataatsip qaammammut agguaqatigiissillugit pensionisiarisartagai 8.050 kr.

Siusinaartumik pensionisiallit DK-miittut 26-usut pillugit qaammammut pensionisiatigut aningaasartuutigineqartartut:
= 209.300 kr.

Kalaallit Nunaanni pisortat sivilunerpaamik qaammatini 12-ini qaammammut aningaasartuutigisassavaat 209.300 kr.-t missaanniittut. Danskite kommunianni nuuffigisami sullissinermi piffissap atorneqartartup ukiumut aningaasartuutissat takutissavai. Qaammatini 6-ini sullissinermi, danskite kommuniata kiffartuussinissamik tigusinnginnerani, Kalaallit Nunaanni pisortat 1.255.800 kr.-t aningaasartuutigisarpaat. Qaammatini 12-ini sullissinermi aningaasartuutit marloriaatinngussapput, 2.511.600 kr.

Akissut: Suliniutit pingasuusut ministerit pingasut akornanni isumaqatigiissutigineqartut tunuliaqutaralugit aningaasartuutitut naatsorsuinerit suliarineqarput. Suliniutit pingasut tassaapput:

1. Piffissap suliamik ingerlatsinermi atorneqartartup sivikillisinnaaneranut paasisutissanik paarlaasseqatigiinneq.
2. Ikaarsaariarnermi aqqissuussineq, tassani siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisiani naalagaaffimmi immikkoortumut allamut nuunnermini nassarsinnaassavai, pilersorneqarnermut tunngavissap allap angunissaata tungaanut – taamaattorli sivilunerpaamik qaammatini aqqaneq marlunni.
3. Siusinaartumik pensionisiallit sulisinnaanngitsut annikitsuaqqamilluunniit sulisinnaassuseqartut, Danmarkimi siusinaartumik pensionisiaqarnissamut akuerisaanissaat imaluunniit Kalaallit Nunaanni Savalimmiuniluunniit annertunerpaamik siusinaartumik pensionisiaqartinneqartut naalagaaffimmi nuuffigisaminni ingerlaannaq siusinaartumik pensionisiaqartallissasut.

Taamaattumik naatsorsuinerne tunngavigineqarpoq, siusinaartumik pensionisiallit Kalaallit Nunaanni annertunerpaamik siusinaartumik pensionisiani pisartagallit, piffissap nutsernerup nalaaniit danskite aamma savalimmiormiut siusinaartumik pensionisiaqartinneqartarnerannut ingerlaannaq siusinaartumik pensionisiaqartittalernissaat.

Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

§7a: Danmarkimi kommunit piffissaq qanoq sivilutigisoq sullissinermit atortarpaat?

§7b, imm.2: Siusinaartumik pensionisiaqarlutik allamut nuussimasut nunatsinni siusinaartumik pensionisartut allat assigalugit sullinneqartariaqarput, matumani inuttut aningaasaqarnikkullu atuganni pissutsit allannguuteqarnissaannik ilisimatinneqartarnissaat ilanngullugu.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Siunnersuummi § 7 b, imm. 4 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq kommunimit nuuffigisaminit siusinaartumik pensionisiaqarnissamut akuerisaanini pillugu kommune qimatani nalunaarfigissallugu pisussaaffeqarpoq, takuuk inatsimmi § 33, imm.1.

Tamatuma saniatigut kommunip nuuffigisap nalilertussaavaa suut paasisutissat siusinaartumik pensionisiaqartup saqqummiutissanerai.

§7c: Innuttaasut Danmarkimut nuuttut sukkasuumik sullinneqarnissaat aamma qulakkeerneqassaaq.

Akissut: Oqaaseqaatit ilanngunneqanngillat. Naalakkersuisut nunani allani malittarisassanik aalajangersaasinnaanngillat.

7. Kommune Kujalleq

Siunnersuut kommunip misissorsimavaa taamaalaallu maluginiarlugu siunnersuut Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9. december 2015-imeersumi § 37, imm. 1-mut atassuteqarpasinnngimmat.

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput. § 37, imm. 1-ip allannguutaa siunnersuummut ilanngunneqarpoq.

8. Kalaallit Illuutaat Odense

Qaammatit 12-it angullugit siusinaartumik pensionisianik Kalaallit Nunaannit pisartakkanik tigumiaqaannarnissamut pisinnaatitaaffik.

Siunnersuutisialaavoq - taamaattoq misilittakkavut malillugit naammannani. Danmarkimi siusinaartumik pensionisianik pisartagaqartitsisarneq ima pisariutigaaq allaat pensionisiallit Kalaallit Nunaanneersut quliugaangata qulit ukiup ataatsip ingerlanerani danskit peruserisaat malillugu qulaajaaneq anguneqarsinnaaneq ajorluni.

Akissut: Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi aamma Savalimmiuni ministerit pingasut akornanni isumaqatigiissut tunuliaqutaralugu siunnersuusiortoqarpoq, isumaqatigiissutigaa allu siusinaartumik pensionisiallit naalagaaffimmi immikkoortumut nuuffigisaminni siusinaartumik pensionisiat pisartakkatik qaammatit aqqaneq marluk angullugit attatiinnarsinnaagaat. Siunnersuutikkut siusinaartumik pensionisiallit nutsertut maannakkornit pitsaaneruseq aningaasaqarnikkut inissisimalissapput.

Nunani allani sulianik ingerlatsisarnermut piffissaq atugaasoq pillugu Naalakkersuisut inatsisiliorsinnaanngillat. Ilangunneqarsinnaavorli aqutsinikkut pitsaasumik ileqqoqarnerup malitsigimmagu suliat pisortanit naammaginartumik piffissaliilluni ingerlanneqartassasut aamma pisariaqanngitsumik suliaq uninngatinneqassanngitsoq.

Pisariaqartinneqartoq tassaavoq:

Piffissamik sivitsuisoqarnissaa (assersuutigalugu ukiunut pingasunut) - imaluunniit piffissap sivikitsup iluani qulaajaasoqartarnissaa pillugu danskit systemiannut piumasaqarnissaaq - immaqa ukiup ataatsip ingerlanerani qulaajaasoqartarnissamik piumasaqaat - immaqaluunniit qulaajaasoqarnissamut piffissarititaasoq qaangerneqarsimappat allatut iliorluni DK-mit Kalaallit Nunaannut utertitsisoqarnissaanik piumasaqaateqarsinnaaneq. (utertitsisoqarsinnaaneq pillugu malittarisassat pillugit isumaqatigiissusiortoqarsimassappat?)

Aammattaaq assersuutigalugu nutserinerit nassiussinerillu suliarineranni qaammatip ataatsip qaangerneqannginnissaa pillugu nunanut pingasuusunut tamanut piumasaqaateqarneq. (tamatumunnga killiliisoqanngippat suliap suliarineranut qaammaterpassuit atorneqarsinnaasarput)

Siunnersuummi atuarneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaat, Savalimmiut Danmarkilu pingaarnertigut siusinaartumik pensionisiasat annertunerpaaffianiitillugit tunniuttarnissannut assigiinnik piumasaqaateqartut.

Oqaaseqaatit:

Danmark akigitat assigiinngitsut atorlugit siusinaartumik pensionisianik tunniussisarunnaarnikuvoq. Danmark aammalumi Kalaallit Nunaat sulianik suliarinneriaatsinik periutsinillu assigiinngilluinnartunik, assigiinngitsunillu inerneqartartunik atuisuunerat misilittagaqarfigaarput.

Imaassinnaavoq pappiaqqatigut assigiissutut isikkoqarsinnaasut, kisiannili sulianik suliarinneriaatsit assigiinngilluinnartuunerat misilittagaqarfigaarput.

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuutilli allanngortinnissaanut pissutissaqartitsinngillat.

9. KNIPK

”Tusarniutigineqarpoq Kalaallit Nunaata, Danmarkip Savalimmiullu akornanni siusinaartumik pensionisialinnut killeqarfiit iluanni pensioneartut nuunneranni ajornartorsiuataasartut aporfusut ikilisarnissaat siunertarineqarpoq.

Siunnersuut aallaaveqarpoq Folketingep ataani suleqatigiit inassutaat naapertorluugu. Siunnersuutaavormi siusinaartumik pensionisialik nuunnerani ukiup ataatsip iluani nuuffiata kommunep suliaasaq suliarinerani kommunetoqaata akilersorallartassangaa aammalu kommune qimataq kiisalu kommune nuuffigineqartoq paasissutissanik avitseqatigiittassasut.

Taamaattumik KNIPK tusarniutigineqartoq taperserpaa, pissutigalugu innarluutillit tamakkiisumillu sulisinnaanngitsut eqqarsaatigalugit inuttut allatuulli pineqarnissaat pisussaaffeqarnerallu tunngavigalugu.

Naalagaaffiummi iluani inatsisit pisinnaatitaaffiillu eqqarsaatigalugit immikkoortitsisoqarsinnaanngimmat.”

Akissut: Oqaaseqaatit tusaatissatut tiguneqarput, siunnersuutilli allanngortinnissaanut pissutissaqartitsinngillat.